

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiamut nassuiaat 2015: Ataqtigiissarineq pisariaqartinneqartoq. (Aningaasaqarnermut Aatsitassanullu Naalakkersuisoq)

Nunatta pisuussutaasa pingaarnersaat tassaapput innuttavut. Inuit, ullut tamaasa Nunatsinni inooqataasut, meeqqat, inuusuttut, inersimasut, utoqqaat. Nunatta ineriartornissaa siunissaalu eqqartortillutigit qitiutittariaqakkavut tassaapput innuttaasuvut. Peqatigiilluta inoqarfikkaartumik, savaateqarfiuppat, aalisartoqarfiuppat, nunaqarfiuppat illoqarfiuppalluunniit inuit atugaat qitiutillugit ineriartortitsinissarput eqqartussavarput.

Nuna tamakkerlugu pilersarusiat naalakkersuinikkut ataatsimoorullugit suliarinissaat pingaaruteqarpoq. Siunnerfeqaqtigiilluta ingerlaleqqinnissarput anguniagassaasariaqarpoq.

Naalakkersuisut Nuna tamakkerlugu pilersaarusiamut nassuiaataat kisitsisinik paasissutissanillu soqutiginaqisunik ulikkaarpoq. Inuit Ataqtigiinnit nuannaarutigaarput paasissutissanik inuiaqatigiit qanoq issusaannik nassuiaasunik katersisoqarsimammat. Nassuiaat atorluarsinnaakutsoorpoq. Eqqartuinitinnili kisitsisit takussutissiallu paasillutigit qanorlu atussanerlutigit eqqarsaatigilluartariaqarparput.

Kisitsisit tunuanni pissutsit atuuttut inuiaqatigiinnilu inuttut atukkat ilisimasaqarfigalugit paasissutissat eqqartorneqassapput atorneqartariaqarlutillu.

Paasissutissat amerlasuut nutaajungillat, ukiorpassuarni ilisimareerpavut kingullertigulli saqqummersartut pingaarutillit ilaat tassaavoq Nunatsinni innuttavut ikiliartormata. Tamanna ernumanartuuvoq. Iliuseqarfigineqartariaqarpoq, aamma naalakkersuinikkut.

Inuit Ataqtigiit piumasaraarput ilisimasat aallaavigalugit aalajangiiffissat pingaarutillit isummorsorfigineqartassasut. Tuavisaarneqarata eqqarsaatigilluagaasunik aalajangiisalertariaqarpugut.

Ukiuni qulikkaani kingullerni amerlasuuni najugaqariaatsitta allanngoriartuaarnera takuarput. Ukiuni 1980'kkunni, 1990'kkunni 2000-kkunnilu politikikkut ingerlatsineq Namminersornerullutik Oqartussaqaqarfiusunik taallugit nammineq aqutatsinnik Nunarput ingerlapparput ukiunilu taakkunani najugaqariaaserput allanngoriartorsimalluni.

Ukiuni qulikkaani taakkunani inuussutissarsiornikkut aningaasarsiornikkullu ineriartornissaq pillugu illoqarfinnik pingaarnernik sisamanik qitiutitsisoqarpoq. Aamma nunaqarfinnit illoqarfinnut nuttarneq ukiuni qulikkaani taakkunani annertuumik ingerlavoq. Inatsisartunilu immitsinnut aperisariaqalersugut Inuit Ataqtigiit isumaqarpugut; ukiuni qulikkaani taakkunani ingerlatsinerput ajorsimangila? Isumaginninnikkut inooriaatsikkullu sinaakkusiinivut naammassimappat?

Innuttaasutta ikiliartorneri innuttaasullu akornanni naligiinnginnerup annertusiartuinnarnera eqqarsaatigalugu isumaqarpunga akissut erseqqissuusoq: Naamik. Pitsaanagerusumik ingerlatsisimasinnaavugut maannakkullu eqqarsaatigilluagaanerusumik ingerlatsilertariaqarpugut. Naleqartitalli suut inuiaqatigiittut tunngavigissanerlutigit siulliullugit eqqartortariaqarpavut.

Isumaginninnikkut, ilinniartitaanikkut peqqinnissaqarfikkullu akisussaaffiit nammineq tigummisimavagut. Maani inersuarmi aalajangiinerit tassaasaarput inuiaqatigiinni atukkanik inuttaasullu toqqaannartumik atugaannik ilusilersuisuusut.

Inatsisartut ukiaq manna ataatsimiinnerput aallartimmat Inuit Ataqtigiinnit inuiaqatigiinni naleqartitatigut pingaartitat sisamat saqqummiuppavut. Inuussutissarsiornikkut sukarsuit sisamat eqqartorneqartaqaat, illoqarfiit ineriartortitassat sisamat Namminersornerullutik Oqartussaqaqarallarmalli eqqartorneqartaqaat, maannali naleqartitatigut pingaarnersiukkat eqqartuleriartigit.

Inuit Ataqtigiinnit naleqartitat uku tunngavigerusuppagut:

- **Isumaginninneq** - inuttut atukkatigut inuiaqatigiinni naligiinnerusumik atugaqalersitsisoq
- **Ilinniarumaneq** - meeraanermit ilinniarnissamut kajumissuseqarneq inersimasutullu pikkorissarumaneq
- **Oqartussaaqataaneq** - najukkani nunalu tamakkerlugu demokratii nukittoq, nunatsinnillu aqutseriaaseq peqataatitsisoq ammasumillu ingerlatsitsiffiusoq
- **Kivitseqatigiinneq** - inuiaqatigiittut peqatigiiffiusoq

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiap qulequtaraa "Ataqtigiissaarineq pisariaqartinneqartoq".

Ataqtigiissaarineq iluatsittoq ingerlatissagutsigu Inuit Ataqtigiinnit isumaqarpugut naleqartitat taakkua tunngavigalugit ingerlatsisariaqartugut.

Nalunaarusiami atukkatigut naligiinnginnerup annertusiartuaarnera takuneqarsinnaavoq. Ukiuni kingullerni kisisitigut takuneqarsinnaasumik naligiinnginneq annertusiartorpoq. Isumaginninnikkut atukkat naligiinngillat inuttaasullu inuuniarnermikkut atornartumik inissisimasut suli amerlavallaarujussuarlutik. Inuiaqatigiit nukittuut, nammaqatigiinneq tunngavigalugu inuttaasut ilaannik katataqaratik ineriartortut, isumaginninnikkut nukittuumik inissisimasariaqarput.

Taamaamat Isumaginninneq naleqartitatut siullertut saqqummiupparput.

Qaammatini kingullerni meerartatta ilaasa atugaat pillugit oqallisingaatsiartoqarpoq. Meeqqat illersuisuata Qaasuitsup Kommuneani angalanerminit nalunaarusiaa oqallinnermi qitiutinneqarpoq, ilaatigut allaat Meeqqat Pisinnaatitaaffiiniq Sullissiviup suleriaasia paasisallu Kommunep pineqartup Borgmesterianit apeqquuserneqarlutik.

Erseqqissumik oqaatigissavara: Meeqqatta inuttaasullu atugarliortut atugaat pillugit eqqartuineq artornarsinnaagaluartoq apeqquusernagit ammasumik eqqartorneqarsinnaanissaat pisariaqarpoq. Naligiinnerusumik atugaqalersitsissagutta ajornartorsiutivut suunerannik paasinnilluta paquminarsinnaasunillu ammasumik eqqartuilluta aatsaat pitsaannerusumut alloriarsinnaavugut.

Isumaginninnikkut naligiinnerusumik atugaqalernissaq siunertaralugu Nunarput ineriartortittariaqarparput. Tamanna pillugu inoqarfiit tamakkerlugit ineriartortitsiffiqarsinnaasutut isigisariaqalerpavut, illoqarfinnik aalajangersimasunik taamaallaat ineriartortitassaasutut eqqartuinata, inoqarfiilli tamakkerlugit, inukippata inukinngippataluunniit, ineriartortitsinissamik periarfissinikkut.

Naleqartitatigut pingaartitatta aappaat tassaavoq ilinniarumassuseqarneq. Nassuiaammi takusinnaavarput ilinniartitaanikkut atukkat aamma qanoq naligiinngitsiginersut. Meeqqat meeraanerminnit ilinniarusussuseqarnissamik kaammattorneqarnissaat qitiulluinnartutut isigaarput. Angajoqqaat ilaquuttallu allat paaqqinnittarfiit meeqqallu atuarfii peqatigilluinnarlugit meeqqat ilinniarusussuseqarnissaannut aqutissiuussisuussapput. Tamatta akisussaaffeqarpugut. Ilinniarusussuseqarneq isumarput malillugu tassaannaassanngilaq qaffasissunik ilinniarfinni ilinniarusussuseqarneq. Ilinniarfiit tamaasa pivagut ingammillu assasornermik isumaginninnermillu ilinniarneq annertusarneqartariaqartutut isigaarput. Nunatta ataqtigiissarluarnissaa angussagutsigu najugaqarfinni tamani ilinniarusussuseqarneq annertusartariaqarparput ilinniarsinnaanissamullu periarfissat naligiinnerulersittariaqarlutigit.

Naleqartitat pingajuat tassaavoq oqartussaaqataaneq. Inuiaqatigiit ataqatigiilluartut tamat oqartussaaqataanerannik ingerlatsiffiulluuartuupput nukittuujullutillu. Tassunga atatillugu kommunet siunissaat ilanngullugu eqqartortariaqarparput. Kommunet kattunnerisa kingorna tamat oqartussaaqataanerisigut pissutsit kommuneni arlalinni innarlerneqarput. Ataqatigiissaarilluanngitsoorneq ilaatigut peqqutigalugu atukkat ajorseriaateqarsimasutut innuttaasunut misinnarput. Kommunet maannakkut ilusimisut iluseqartillugit ineriartortitsinissaq periarfissaasoq Inuit Ataqatigiinnit isumaqarpugut. Kommunekkaartumik ataqatigiissaarineq aamma suliaaavoq, kommunekkaartumillu ataqatigiissaarilluarnerusoqarsinnaappat angusassat pitsaanerunissaat qularinngilarput.

Innuttaasulli aamma toqqaannartumik tamat oqartussaaqataanerannut akisussaaffeqaqataapput. Innuttaasut isummersortarnerat, ataqqeqatigiinneq tunngavigalugu oqallitarnerat, innuttaqatinillu qanorluunniit ittuugaaluarpata inissaqartitsinerat tamat oqartussaaqataanerannik aamma pilersitsisuupput. Tamatta iliuuseqataaassaagut. Tamatta tamat oqartussaaqataanerat nukittuujunissaanut iliuuseqarsinnaallutalu akisussaqaataavugut.

Naleqartitat tikkuarusutatta sisamaat tassaavoq kivitseqatigiinneq. Inuiaqatigiit peqatigiiffiusut tunngaviusumik kivitseqatigiinnermik naleqartitsisuupput. Inuit Ataqatigiinnit inuiaqatigiit naligiinnerusut pilersissallugit tunngaviusumik naalakkersuinikkut anguniagaqarpugut. Inuuniarnikkut atukkatigut aningaasaqarnikkullu. Ukiorpasuarani akileraartarnikkut aqqissuusseqqittoqartariaqarnera tikkuartarparput ukiunilu makkunani naligiinnginnerup annertusiartuaarnerani tamanna iliuuseqarfigneqartariaqarnera naqissusissavarput. Aqqissuusseqqinnissat aggersut, akileraartarnermut, ineqarnermut pisortaniillu ikiorsiissuteqarnermut tunngasut, naligiinnerulernissamik siunertalimmik ingerlanneqarnissaannik piumasagaataateqassaagut. Qitiutilluinnarparput innuttaasut pissakinnerit isumaginninnikkullu ikorfartorneqarnissaminnik atorfissaqartitsinerit pillugit aqqissuusseqqinnerit ingerlanneqassasut.

Nunarput innuttaasulli kivitseqatigiiffiunissamik naleqartitaqartuusut upperilluinnarparput. Inuuniarnitsinnimi peqatigiinneq ataatsimoornerlu Nunatsinni naleqartitaraavut.

--

Nunatta naatsorsueqqissaarfiata suliaat imaannaanngitsut Nuna tamakkerlugu pilersaarusiarnut nassuiaammik annertuumik tunngavigineqarput. Inuit Ataqatigiinnit pingaartitaraarput tamat oqartussaaqataanerannik pingaartitsineq tunngavigalugu attaviitsumik naatsorsueqqissaartarfeqarneq. Ilisimasammik paasisallu naatsorsueqqissaartarfimmit pineqartartut inuiaqatitsinnut ilisimasatsinnik tunngaviliisuupput. Tamassuma nukittuumik inissisimajuarnissaa pingaartipparput.

Nunatsinnit nunanut allanut nuttarneq annikillissagutsigu annertuumik iliuuseqartariaqarpugut. Inuiaqatigiimmi ineriartortitassavut inuunerissaarfiunissaat peqqissumillu inuuneqarfiunissaat tamatta kissaatigaarput.

Nunap immikkoortukkaartumik ineriartortitsinissamik pilersaarut (RUS) Naalakkersuisut siuliisa siuliinit aallartinneqarsimasoq matumuuna ujartorusupparput. Nunap immikkoortukkaartumik ineriartortitsinissamik eqqarsarneq utertariaqarpoq. Illoqarfiimmi nunaqarfiillu imminnut qanittumiittut peqatigiillutik, pilersaarusioqatigiillutik ikorfartoqatigiillutillu ingerlasariaqarput.

Inuit Ataqatigiit ataqatigiissaarinerunissamik Naalakkersuisut suliaqarnerat nersualaarupparput, oqarusuppugulli aamma: Naalakkersuinikkut naleqartitatigut erseqqissunik toraagaqarnissaq pisariaqarpoq. Inuiaqatigiit nukittuut siammassagutsigit, inooriaatsit pigisavut nungusarnagit akerlianilli ineriartortillugit, taava periuutsit nutaat nassaarisariaqarpavut.

Inuit Ataqatigiit piareersimavugut partiit allat tamanna pillugu eqqartueqatigiinnissamut. Isumaqarpugut apeqqutit annertunerit, inuiaqatigiit tamakkiisumik isiginnilluni qanoq ineriartortinneqarnissaannik eqqartuineq, annikippallaartoq. Pisuussutitta pingaarnersaat, inuit, atugarissaarnissaat pillugu

siammasinnerusumik eqqartuilertariaqarpugut. Peqatigiilluta ineriartortitsissagutta assigiinngisitaarnivut atorluarnerulertariaqarpavut.

Nunaqarfinni ineriartortitassat ujjartortigit. Nunaqarfik inukittoq annikittumilluunnit ineriartortitsiffiuppat innuttaasuinut annertuumik sunniuteqartussaavoq. Illoqarfiit periarfissaqartitsigit immikkuullarissutsitik atorlugit inuussutissarsiornikkut ineriartortitsinissaannut, innutaasut sumiluunnit najugaqarpata periarfissagissaarnerunissaat angujumallugu. Innuttaasunut erseqqissumik oqarusuppugut: Najugaqarfissi ineriartortinnissaanut suleqatiginissassinut piareersimavugut. Ilissi nunaqarfippiarsi illoqarfippiarsilu qanoq ineriartortinneqassanersoq ilissi oqaasertalissavarsi. Najugaqarfissinni meeqqassi siunissaat qanoq isikkoqassava? Tamanna ataatsimoorluta eqqartortigu. Kommuneni Inatsisartunilu isumaginninnikkut immikkut sammisaqarta, meeqqat inuusuttullu atugaat pillugit. Siusissukkut iliuuseqarnerit unitsinngisaannartigit periutsinillu nunaqarfinni illoqarfinnilu minnerni inooriaatsinut naleqquttut aamma ujjartortigit.

Nassuiaammi aamma takusinnaavarput kommunet akornanni sanaartornermut aningaasaliisarnerit assigiinngittorujussuarmik ingerlanneqartut pilersaarusionneqartartullu. Sanaartormermut aningaasaliissutit kommunenit tamakkiisumik aqunneqalernissaannik isumarput attapparput. Ineriartortitsineq innuttaasunut qaninnerusumik ingerlalertariaqarpoq, kommunekkaartumillu akisussaaffik annertunerusoq tiguneqartariaqalerluni. Pineqartumi kommunet ataasiakkaat politikikkut ingerlatsinnerat apeqqutaasorujussuavoq. Sakkortuumik kaammattuutigissavarput kommuneni aamma ingerlatsinikkut ammasumik, innuttaasunik peqataatitsisumik akisussaaffilimillu ingerlatsiviusumik politikikkut ingerlatsisoqassasoq.

Kvitseqatigiinnikkut ataqatigiissaarineq iluatsittoq pilersissinnaavarput.

Neriuppugut nuna tamakkerlugu pilersaarusiaq pillugu innuttaasut akornanni oqallitsitsinissamik Naalakkersuisut neriorsuuteqarnertik attatissagaat. Siammasissumimmi innuttaasunillu peqataatitsillutik oqallitsitsineq pisariaqarpoq. Kaammattuutigissavarput oqallitsitsinermi innuttaasunik ataatsimiititsisarnerit nalinginnaasut pisortanit innuttaasunut paasissutissiinerinnartut ingerlanneqartartut atuinnarnagit ingerlatsisoqassasoq, peqataatitsivillunili illugiissitsillunilu ingerlatsisoqarumaartoq.

Inuttaasummi isummanik ulikkaarput, naliliinnaassuseqarput peqataarusuppullu. Oqallinnerit malinnaaffigissallugit peqataaffigissallugillu Inuit Ataqtigii qilanaarpugut.

Taama oqaaseqarluta Naalakkersuisut nassuiaataat tusaatissatut tiguarput.